

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Akademisk frihet krävs för att försvara demokratin

Publicerad 26 mars 2021

Matilda Ernkrans, minister för högre utbildning och forskning, och Gunilla Svantorp, ordförande utbildningsutskottet, debattartikel, Barometern, den 26 mars 2021. Den akademiska friheten kan inte tas för given. I andra länder ser vi hur denna frihet angrips och vi ser hur politiska krafter i Sverige ifrågasätter såväl hela forskningsområden som enskilda kurser. Regeringen lägger därför ett lagförslag om att stärka den akademiska friheten i Sverige. Det skriver Matilda Ernkrans, minister för högre utbildning och forskning (S) och Gunilla Svantorp, ordförande utbildningsutskottet (S).

Möjligheten att fritt söka och sprida kunskap är en viktig del av en demokrati, men den kan inte tas för given. Regeringen föreslår nu att det i lag ska skrivas in att den akademiska friheten ska främjas och värnas.

Universitets och högskolors roll som självständig och kritisk kraft i samhället inskränks, det ser vi exempel på från andra länder. Högerextrema och högerpopulistiska krafter attackerar forskning om vissa ämnen som jämställdhet och klimat, som ett sätt att påverka utvecklingen i landet.

Extrema rörelser sprider klimatförnekelse, konspirationsteorier och hat. Lögn beskrivs av vissa som lika giltigt som fakta, desinformation sprids allt enklare. Detta hotar yttrandefriheten, samhällsutvecklingen och i längden hela demokratin.

Att stärka den akademiska friheten krävs när hot och hat riktas mot forskare även i Sverige. Men också då politiska företrädare i det högerkonservativa blocket i Sveriges riksdag attackerar forskning inom vissa områden som konst och jämställdhet, eller ifrågasätter kurser vid Sveriges lärosäten.

Genom att skriva in akademisk frihet i högskolelagen blir det något som gäller för hela högskolans verksamhet, både utbildning och forskning. Det är en tydlig signal om att utbildning och forskning ska fredas. Lagförslaget är väl underbyggt utifrån utredning och remiss, och stödet har varit stort hela vägen.

Akademin själv kommer ha ansvaret att arbeta aktivt med hur detta ska omsättas i praktiken. Lärosätesledningarna har ett ansvar att prioritera frågan om akademisk frihet och värna en kultur som tillåter fritt kunskapssökande och fri kunskapsspridning inom de ramar som finns. Här har vi den värdegrund som redan gäller för statsanställda. Dess principer demokrati, legalitet, objektivitet, fri åsiktsbildning, respekt samt effektivitet och service utgår från regeringsformens grundläggande krav. Vi har också andra gällande lagar som lagen om etikprövning av forskning, lagen om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet av forskning. Alla dessa redan gällande regleringar beskrivs i propositionen nu när vi stärker den akademiska friheten.

Vi stärker dessutom den fria forskningen genom ökade forskningsresurser till lärosäten i hela landet, samt en förstärkning av den fria forskningen via Vetenskapsrådet. Vi gör även en särskild satsning till den konstnärliga forskningen, ett område som Sverigedemokraterna i sin budgetmotion vill skära ned radikalt.

Möjligheten att fritt söka och sprida kunskap kan aldrig tas för given, vi kommer fortsätta stå upp för detta varje dag. Det är därför vi nu vill lagstadga om akademisk frihet. Men det yttersta skyddet av den fria akademien sker på valdagen. Alla lagar och regler kan ändras, så det bästa sättet att värna demokratin är att rösta på rätt sida om historien, också vid nästa val. Bara så kan vi hålla högerpopulistiska krafter borta.

Matilda Ernkrans (S), minister för högre utbildning

Gunilla Svantorp (S), utbildningsutskottets ordförande

Tomas Kronståhl (S) ledamot i utbildningsutskottet

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

När forskarna tystnar hotas demokratin

Publicerad 05 mars 2021

Matilda Ernkrans, minister för högre utbildning och forskning, debattartikel, Upsala Nya Tidning, den 4 mars 2021. Hot mot forskare är oacceptabelt. Därför föreslår regeringen att den akademiska friheten stärks, skriver Matilda Ernkrans.

Fritt kunskapssökande och fri kunskapsspridning ska kunna involvera kontroversiella frågor och oväntade resultat. Forskare ska också kunna delta i det offentliga samtalet och debatten, det är grundläggande för demokratin. Tyvärr kan vi se att forskare som bidragit genom att sprida kunskap om covid-19 eller delta i den allmänna debatten om pandemin drabbats av hot och hat. Nyligen har en forskare valt att sluta forska om covid-19 efter detta, och även andra forskare har berättat om grova hot och påhopp.

Det är oacceptabelt att forskare tvingas sluta att forska kring ett ämne på grund av hot och hat. Dessutom i ett läge när vi behöver mer kunskap om covid-19 för att kunna rädda liv och hejda pandemin. Det återstår fortfarande mycket att hantera i denna pandemi där fakta och vetenskap är viktigt. Vi behöver forskare som deltar i att sprida kunskap om pandemin och vi behöver fakta för att bemöta organiserat vaccinstånd och andra typer av desinformation.

Akademisk frihet är i längden en viktig grund för ett demokratiskt och starkt samhälle. Den säkrar rätten att ta fram och sprida ny kunskap i ett samhälle. Men friheten behöver skyddas och försvaras. Vi ser flera exempel i världen där universitets och högskolors roll som självständig och kritisk kraft i samhället och forskarens rätt att fritt söka och sprida kunskap hotas. Vi ser hur högerextrema krafter attackerat forskning om vissa ämnen som ett sätt

att påverka utvecklingen i landet. Extrema rörelser förnekar fakta om vår historia och om hur vi ska hantera stora utmaningar, som till exempel klimathotet. Detta hotar yttrandefriheten, samhällsutvecklingen och i längden hela demokratin. Den utvecklingen behöver Sverige vara en motpol till.

Debattklimatet har också både Sverige och i omvärlden blivit hårdare. Personer som deltar i det offentliga samtalet och som engagerar sig i samhällsfrågor är särskilt utsatta för hat, hot och trakasserier. Det gäller också forskare. Den allt snabbare spridningen av olika former av desinformation och propaganda i exempelvis sociala medier ökar problematiken. Samtidigt skapar utvecklingen också nya möjligheter att kunna ta del av oberoende och vetenskapligt grundad kunskap. Detta är särskilt tydligt nu när forskningsbaserad kunskap om pandemin och vacciner behöver nå ut brett i samhället.

Förra året i mars bjöd jag in till möte om dessa frågor, eftersom en akademi utan hot och hat är en prioriterad fråga för mig och regeringen. Mötet skedde då mot bakgrund av att bland annat forskare inom jämställdhetsområdet blivit trakasserade, ett område som vi vet ofta blir angripet av högerextrema krafter. Efter mötet har en lagändring tagits fram som regeringen nu lagt på riksdagens bord.

Regeringen föreslår att vi i högskolelagen bör slå fast att den akademiska friheten ska främjas och värnas. Detta för att markera vikten av det fria kunskapssökandet och den fria kunskapsspridningen. Det tydliggörs också att universitet och högskolor ska präglas av ett öppet samtalsklimat. Lagändringen är en stark signal om att utbildning och forskning ska fredas. Att det finns möjligheter att fritt söka och sprida kunskap och för forskare att kunna granska det som sker i samhället är viktigt för hela samhället och demokratin.

Ett stort ansvar vilar på universitet och högskolor att främja och värna den akademiska friheten. Lärosätenas ledningar har ett tydligt arbetsmiljöansvar och ansvar för att motverka hat, hot, våld och trakasserier inom sektorn. Det är ett viktigt ansvar att ta, och det är också viktigt att enskilda forskare tar kontakt med arbetsgivaren och får rätt stöd samt att polisanmälningar görs.

Därtill har även forskarna själva ett stort ansvar. De ska följa god forskningssed och tala sanning, men det krävs också etik och ansvar i kommunikationen om forskningen. Det behövs ett öppet samtalsklimat inom akademien där olika idéer och perspektiv kan brytas mot varandra och även

kontroversiella resultat lyftas fram.

Möjligheten att fritt söka och sprida kunskap kan aldrig tas för given. Det har den senaste tidens utveckling visat med all tydlighet. Jag tänker fortsätta arbetet för att skydda de här värdena och vårt demokratiska samhälle.

Matilda Ernkrans,

minister (S) för högre utbildning och forskning

Regeringskansliet

Debattartikel från Statsrådsberedningen, Utbildningsdepartementet

Mälardalens universitet stärker forskningen i Sverige

Publicerad 14 december 2020

Stefan Löfven, statsminister, och Matilda Ernkrans, minister för högre utbildning och forskning, debattartikel, Eskilstuna-Kuriren, den 14 december 2020. Mälardalsregionen har vuxit kraftigt under senaste åren. I utvecklingen har Mälardalens högskola utgjort ett viktigt nav, inte minst genom sin mycket framgångsrika samverkan med det lokala näringslivet.

Nu föreslår regeringen att Mälardalens högskola ska bli universitet från den 1 januari 2022. Förslaget är en del av den forsknings- och innovationsproposition som snart presenteras.

Mälardalen är och har länge varit industri- och företagstung. Till skillnad från andra länder utan Sveriges förmåga att ställa om från de gamla till de nya jobben, och där liknande regioner blir rostbälten, utvecklas Mälardalen starkt. Här sker utveckling och framsteg, vilket märks på hur stora och framtidsinriktade företag väljer att satsa här.

Några exempel är ABB och Volvo som framgångsrikt samverkar med högskolan. Nu etablerar sig Northvolt i regionen och Bombardier har beslutat att flytta hela sin FoU-verksamhet till Västerås.

Under de senaste åren har stödet för att göra Mälardalens högskola till universitet varit stort. Både lokala politiker, i inte minst Eskilstuna och Västerås, och lokalt näringsliv, framhåller ofta den positiva utveckling som en universitetsstatus skulle kunna leda till för regionen. Inte minst genom de nya möjligheter till utbildning, ny kunskap och nya samarbeten som skulle skapas genom att Mälardalen blir universitet.

Vid Mälardalens högskola finns en stabil grund att stå på. Lärosätet har en mycket framstående position bland landets högskolor som gör dem lämpliga för att bli universitet. Det är den högskola med flest antal doktorander och flest examenstillstånd på forskarnivå. De har även flest studenter av alla högskolor, inom en rad samhällsviktiga utbildningar. Inför beslut kommer vi dessutom säkerställa att lärosätet kan visa att högskolan har säkrat sitt kvalitetsarbete.

I valrörelsen 2018 lovade Socialdemokraterna att göra Mälardalens högskola till universitet. Vi är glada att det löftet nu kan infrias. Ett universitet i Mälardalen är ett viktigt led i regeringens arbete med att stärka den högre utbildningen och forskningen i Sverige.

Regeringens linje är att samhällsutmaningarna ska mötas med mer kunskap, genom utbildning, forskning och innovation. Oavsett om vi ska möta en pandemi, eller bygga världens första fossilfria välfärdsland så behöver vi en långsiktig forsknings- och innovationspolitik fast förankrad i dagens samhällsutmaningar men med blicken riktad framåt. Att göra Mälardalens högskola till universitet är ett led i den utvecklingen.

Stefan Löfven (S)
Statsminister

Matilda Ernkrans (S)
Minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Så stärker regeringen coronaforskningen

Publicerad 23 november 2020 Uppdaterad 23 november 2020

Matilda Ernkrans, minister för högre utbildning och forskning, debattartikel, Dagens Samhälle, den 23 november 2020. Coronapandemin håller sitt grepp om oss och vårt samhälle. Nya utmaningar och frågor kring viruset uppstår hela tiden, och behovet av mer kunskap är betydande. Regeringen har skjutit till 100 miljoner kronor till forskning om det nya coronaviruset och pandemier, och mer resurser kommer att presenteras senare i år. Det skriver Matilda Ernkrans (S), minister för högre utbildning och forskning.

Sverige är och ska fortsätta vara en ledande forskningsnation. Vi har framstående forskning inom det medicinska området och inom virusområdet. Dessutom har vi ett starkt och flexibelt forskarsamhälle. Det visade sig inte minst när pandemin bröt ut, då svenska forskare kunde ställa om och på kort tid initiera nya forskningsprojekt för att möta viruset. Det var vår starka grundforskning och vår högkvalitativa forskningsinfrastruktur med laboratorier och utrustning som gjorde detta möjligt.

Samtidigt såg regeringen till att agera snabbt på området. Redan i april presenterade vi en avsevärd resursförstärkning på 100 miljoner kronor direkt till forskning om covid-19 och pandemier. Satsningen har redan lett till bland annat 23 nya forskningsprojekt om covid-19. Nu gör forskare snabba framsteg i utvecklingen av både vacciner och behandlingar mot viruset, och en rad EU-finansierade forskningsprojekt leds från Sverige.

Sedan i våras har 260 kliniska studier om covid-19 prövats och fått godkänt

av Etikprövningsmyndigheten i Sverige. Studierna handlar om en rad viktiga områden, som till exempel läkemedelsprövningar och undersökningar om hur hälsan påverkas hos olika covid-19-patienter. Vi behöver veta mer och det snabbt, men det ska också ske säkert. Alla ska kunna känna sig trygga med svensk forskning och med den behandling som ges. Därför är det mycket bra att vi kunnat ge Etikprövningsmyndigheten förutsättningar att prioritera och hantera så många som 260 godkända kliniska studier.

Jag och regeringen följer behoven av ytterligare forskning bland annat genom dialog med vår expertmyndighet Vetenskapsrådet, som planerar för ytterligare beslut om nya projekt kring virusforskning och covid-19 nästa månad. Här ser myndigheten särskilt över behovet av mer forskning för de personer som drabbats av långvariga symptom efter covid-19. Från regeringens sida återkommer vi senare i höst med en forsknings- och innovationspolitisk proposition. Vi vill genomföra en avsevärd nivåhöjning av medel till svensk forskning och innovation redan nästa år på 3,4 miljarder kronor, där en prioriterad utmaning vi ser är hälsa inklusive virus och pandemier.

I spåren av det nya coronavirusets samhällspåverkan sker också en minskning av privat finansiering i forskning. När de privata satsningarna tillfälligt minskar är det viktigt att staten ökar sin finansiering så att forskning fortsätter att bedrivas och kompetensförsörjningen säkerställs. Till skillnad från många tidigare forskningspolitiska propositioner föreslår vi att nästan hela nivåhöjningen görs redan det första året i fyraårsperioden. Behovet av en återstart av samhället och ekonomin, samt av att finansiering från stiftelser och näringsliv förväntas minska.

Jag ser fram emot att presentera detaljerna om kommande satsningar senare när propositionen presenteras. Sverige och världen står inför stora utmaningar som kräver ny kunskap. Vi vet att vi måste fortsätta satsa på forskning för att återhämta oss från pandemin, möta våra samhällsutmaningar och stärka samhället inför kommande kriser.

Matilda Ernkrans
Minister för högre utbildning och forskning (S)

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Rymdministern: Nu satsar vi för att Sverige ska ligga i framkant

Publicerad 03 november 2020

Matilda Ernkrans, minister för högre utbildning och forskning, debattartikel, Altinget, den 29 oktober 2020. Sverige har en lång och stolt tradition som rymdaktör. Under året har flera satsningar gjorts för att vi ska fortsätta ligga i absolut framkant som rymdnation. Det kan bland annat leda till ett effektivt klimatarbete, skriver rymdminister Matilda Ernkrans (S).

Ingen äger rymden. Det innebär att alla länder ska ha samma rätt att utforska och använda rymden för fredliga ändamål. Som rymdminister försöker jag se till att vi använder rymden på ett sätt som kommer till nytta för oss som lever här på jorden. Genom att Sverige är en stark rymdnation ser vi också till att det skapas en massa viktiga jobb inom vår rymdindustri.

Flera viktiga delar

Rymden är väldigt viktig för vårt liv här på jorden, och har blivit allt viktigare de senaste åren i takt med att samhället har blivit allt mer beroende av de tjänster och funktioner som satelliter tillhandahåller.

Telekommunikation, gps, väderobservation och klimatövervakning är bara några av de sakerna. Alltså saker som både är viktigt för individen, som att kunna använda kartfunktionen i telefonen för att hitta. Och saker som är viktiga för mänsklighetens överlevnad, exempelvis att hålla koll på klimatförändringarna.

Ny rymdutredning

Sverige har varit en rymdnation länge. De första raketexperimenten gjordes i norra Sverige redan 1961 och Sverige har rykte om sig att vara en väldigt stark och framgångsrik rymdnation. Under de senaste åren har vi tagit ytterligare steg för att Sverige ska fortsätta vara i absolut framkant.

2018 antog riksdagen en rymdstrategi som anger Sveriges långsiktiga arbete med rymdverksamheten. I strategin slog regeringen bland annat fast att det bör göras en översyn av rymdlagen för att säkerställa att den tar hänsyn till dagens behov och framtida möjligheter.

Nyligen fick därför en utredare i uppdrag att se över den svenska rymdlagen som reglerar svensk rymdverksamhet. Utredningen ska bland annat se över vilka krav som ska gälla för att få tillstånd till rymdverksamhet och att undersöka om det behövs bestämmelser om skydd för rymdmiljön och förebyggande av uppkomsten av rymdskrot. Utredaren ska dessutom ta hänsyn till Sveriges utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska intressen, samt folkrättsliga förpliktelser.

Sverige i framkant

Regeringen har förutom rymdstrategin och utredningen för den moderniserade rymdlagen satsat flera hundra miljoner på den svenska rymdverksamheten. Nyligen förstärktes rymdbudgeten med 150 miljoner kronor årligen och för bara några veckor sedan beslutades om ytterligare investeringar i den svenska rymdbasen Esrange.

Investeringen gör så att rymdbasen får kapacitet att skjuta upp små satelliter i omloppsbanan runt jorden vilket gör att Kiruna kan komma att bli den första platsen i Europa där det är möjligt. Det placerar Sverige i framkant samtidigt som man bidrar till den regionala utvecklingen med arbetstillfällen och forskningspotential.

Viktig del i klimatarbetet

Att skicka upp satelliter är inte minst viktigt för klimatarbetet. Genom satelliterna kan vi titta på hela jordytan uppifrån för att följa förändringar av klimatet i form av exempelvis skogsavverkning, isars avsmältning eller ökade havsnivåer.

Potentialen för klimatsatsningar kan ses som en fortsättning på en tidigare ambition. För ett par år sen satsade regeringen och Rymdbolaget nämligen

80 miljoner kronor på att bygga en testbädd vid Esrange för att utveckla raketer som går att återanvända. Testbädden invigdes nu i oktober 2020.

Forskning och innovation

Satsningen ligger i linje med den svenska rymdstrategin. Vi ska ligga i framkant både när det gäller forskning och innovation med ambitionen att vår rymdverksamhet ska leda till nytta för oss som bor här på jorden.

Exempelvis satsningar som hjälper oss att lösa våra stora samhällsutmaningar, kan leda till förståelse för livet på jorden och ett mer effektivt klimatarbete. Så kan Sverige fortsätta vara en ledande rymdnation även framåt.

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Unga ska få sexualundervisning i skolan, inte av porrindustrin

Publicerad 14 september 2020

Matilda Ernkrans, minister för högre utbildning och forskning, debattartikel, Gefle Dagblad, den 11 september 2020. Unga tjejer och killar ska få sin sexualundervisning av skolan, inte av porrindustrin. Nu gör vi kunskap om sex och relationer obligatoriskt för blivande lärare, skriver Matilda Ernkrans och Åsa Lindestam, S.

Vi blir arga och upprörda när vi ser vittnesmål från unga tjejer och killar som får sin första bild av sex från porrindustrin. Det skapar en orimlig och skev bild av sex och relationer som skadar våra unga, både psykiskt och fysiskt.

Här har skolan en enormt viktig roll att spela, för att vara en motvikt till porren och för att unga ska få lära sig inte bara om kroppen utan också om sexualitet och relationer i sexualundervisningen.

Skolan ska finnas där så alla får denna viktiga kunskap med sig ut i vuxenlivet och i framtida relationer. Socialdemokraterna har länge drivit på för att lärarna ska vara bättre rustade för att problematisera porr, könsnormer, sexuella övergrepp och effekter av utsatthet.

Nu har regeringen beslutat att göra kunskap om sex och relationer obligatoriskt i lärarutbildningarna. Det är ett beslut som betyder att alla lärare som kommer ut i svensk skola ska kunna undervisa om detta.

Det behövs. Skolinspektionens granskning av kunskapsområdet sex och samlevnad visar att många lärare tycker att det är svårt att undervisa om sex och samlevnad och att mer utbildning i frågorna behövs. Samtidigt säger

elever att dagens sexualundervisning alltför mycket fokuserar på biologi i stället för relationer och jämställdhet.

De rapporter vi får om psykiska och fysiska skador som uppkommit efter att unga haft hård porrinspirerad sex är oacceptabla. Det visar på ett stort behov av att unga får kunskap om sex och relationer från andra vuxna i skolan. För att det ska vara möjligt kräver det att de lärare som ska möta eleverna i skolan har rätt förutsättningar. Kunskap om sex, identitet och relationer behövs inte bara i undervisningen, utan även i den dagliga kontakten med eleverna.

För en bra sexualundervisning i skolan säkrar vi nu alltså detta genom ett examensmål så att färdigutbildade lärare måste ha dessa kunskaper.

Besluten är en del i regeringens och samarbetspartiernas arbete med att reformera lärarutbildningen, där vi i mitten på svensk politik är eniga om vikten av detta beslut. Ändringen kommer träda ikraft vid årsskiftet och från nästa hösttermin ska det nya målet gälla på lärarutbildningarna.

Detta är ett viktigt steg mot ett mer jämställt samhälle och en bättre skola.

Matilda Ernkrans, S
minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Utbildning är grunden när samhället ställer om

Publicerad 04 maj 2020

Matilda Ernkrans, minister för högre utbildning och forskning, debattartikel, Dala-Demokraten, den 4 maj 2020. Hela samhället arbetar hårt för att minska smittspridningen och rädda liv. Samtidigt behövs åtgärder för att möta coronavirusets slag mot människors jobb. För att klara det krävs omfattande satsningar på utbildning. Därför ökar vi studieplatserna runt om i landet redan i år.

Vi befinner oss i en extremt svår tid där det mest akuta är att hindra smittspridningen, men det behövs också insatser för att möta ökad arbetslöshet. Pandemin har ökat söktrycket på vårdutbildningarna kraftigt. Över 30 procent fler vill studera till sjuksköterska. För att fler ska kunna bli behöriga att läsa exempelvis en vårdutbildning eller teknisk utbildning utökar vi antalet platser på basårutbildningarna med 2000 platser under 2020, och sedan 4000 platser 2021.

På Högskolan Dalarna motsvarar resurstillskottet 22 platser på basårutbildning redan 2020 och sedan 44 platser 2021. Genom att utöka platserna på sommarkurser vill vi möjliggöra för fler studenter att läsa in en utbildning med snabbare takt. För studenter som inte får ett sommarjobb ökas också möjligheten att istället bredda sina studier. Det är också en chans för permitterade eller varslade att bredda sin kompetens eller prova på studier. Därför tillför vi nu pengar motsvarande 6000 platser på sommarkurser på våra högskolor och universitet runt om i landet. Vid Högskolan Dalarna tillförs nu pengar motsvarande 80 platser inom sommarkurserna.

För att möta framtidens behov av yrkesarbetare som exempelvis svetsare, barnskötare och undersköterskor behövs också satsningar på yrkesvux. Därför ökar vi tidigare satsningar på regionalt yrkesvux med 700 miljoner kronor år 2020. Genom att staten också tar över hela kostnaden möjliggör vi för snabba och välriktade satsningar på lokal nivå. Därtill satsar vi på arbetsmarknadsutbildningar och yrkesutbildningar i hela landet. Redan i år får flera tusen individer möjlighet att utbilda sig.

Vi befinner oss i en prövande tid. Men när vi väl är igenom krisen ska vi vara bättre rustade att möta framtidens utmaningar. För det krävs omfattande satsningar inom utbildningsområdet och det kommer vi fortsätta att driva på för.

Matilda Ernkrans (S)
minister för högre utbildning och forskning

Roza Güclü Hedin (S)
riksdagsledamot i utbildningsutskottet från Dalarna

Regeringskansliet

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Vi stärker högskolan för att möta varslen

Publicerad 07 april 2020

Matilda Ernkrans, minister för högre utbildning och forskning, debattartikel, Arbetet, den 7 april 2020. För att hjälpa de som drabbas av varsel och en tuffare arbetsmarknad lägger vi ett omfattande krispaket, med ökade möjligheter att vidareutbilda sig eller ställa om, skriver Matilda Ernkrans (S), högskoleminister.

Hela vårt samhälle utmanas nu av den globala coronakrisen. Smittspridningen måste minska för att rädda liv.

Men vi behöver också möta konsekvenserna av den ökade arbetslösheten. För att hjälpa de som drabbas av varsel och en tuffare arbetsmarknad lägger vi nu ett omfattande krispaket, med ökade möjligheter att vidareutbilda sig eller ställa om.

Paketet innebär en stor förstärkning av högskolan och bygger på en överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet.

Vi befinner oss i en svår tid. Coronaviruset sveper över världen och kommer allt närmare var och ens vardag också här hemma i Sverige. Sjukvårdspersonal sliter hårt för att ge vård.

Människor förlorar sina nära i viruset. Otryggheten ökar när varsel och minskad handel ökar i hela världen.

Det är prövande tider där vi alla måste ta ansvar.

Regeringens fokus är att rädda liv och minska smittspridningen. Men vi behöver också möta konsekvenserna när det gäller människors jobb.

Sysselsättningen väntas falla och arbetslösheten öka under 2020.

Det ökar behoven av utbildning redan detta år. Därför föreslår regeringen nu en stor satsning på högskolan, som nu på kort tid ställt om till distansundervisning.

För att hjälpa de som drabbas av varsel och en tuffare arbetsmarknad lägger vi nu ett omfattande krispaket, med ökade möjligheter att vidareutbilda sig eller ställa om motsvarande 9 300 fler platser redan 2020.

Men utöver att satsningen är omfattande är den också skraddarsydd för att möta de varsel vi ser på arbetsmarknaden. För att människor snabbt ska kunna utbilda sig för att åter få ett jobb.

Tre viktiga delar i paketet är:

- Redan till sommaren växlar vi upp antalet kurser genom att möjliggöra medel för ytterligare cirka 6 000 sommarkursplatser. Detta för att fler ska få möjlighet att läsa in en utbildning i snabbare takt, bredda sina studier eller vidareutbilda sig. Närmare 400 sommarkurser är fortfarande öppna för sen anmälan.
- Fler behöver studera vårdutbildningar och tekniska utbildningar. För att öka möjligheten för människor att bli behöriga till sådana utbildningar föreslår vi en satsning på basår motsvarande 2 000 utbildningsplatser under 2020.
- För att fler ska kunna påbörja en längre utbildning eller omskola sig föreslås en permanent utbyggnad av högskolan motsvarande 1 300 utbildningsplatser 2020. Utbildningar där det bedöms råda en brist på kompetens ska prioriteras och de ökade resurserna bör också användas för att bygga ut utbildningar som kan underlätta för personer som är i behov av omställning. Dessutom stärker vi möjligheten till distansundervisning för universitet och högskolor och ökar pengarna till öppen nätbaserad utbildning (så kallade moocar), med sammanlagt 50 miljoner kronor.

Regeringen följer noga utvecklingen och fattar de beslut som krävs.

Det hårda arbetet med att begränsa smittspridningen är fortsatt vårt fokus. Men vi måste också ta ansvar för framtiden även efter coronapandemin.

Här har tillgången till utbildning en viktig roll att spela.

Matilda Ernkrans (S)

högskoleminister

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Lärares och rektorers kompetens måste säkras

Publicerad 14 februari 2020

Utbildningsminister Anna Ekström och ministern för högre utbildning och forskning Matilda Ernkrans, debattartikel, Dagens Samhälle, den 14 februari 2020.

Om fler elever ska lära sig mer behöver lärare och rektorer ges rätt förutsättningar. Bättre kompetensutveckling är nödvändigt om svensk skola åter ska bli den mest högpresterande och jämlika i världen. Det skriver utbildningsminister Anna Ekström (S) och ministern för högre utbildning och forskning Matilda Ernkrans (S).

Nu ökar kunskapsresultaten i svensk skola. Men ska kunskapsresultaten i skolan fortsätta uppåt behövs ett starkare och mer attraktivt läraryrke, där lärare har goda möjligheter att utvecklas och fylla på med aktuell kunskap.

Lärare och rektorer har alltför länge saknat goda möjligheter att utvecklas i sitt yrke. Bra och relevant kompetensutveckling och fortbildning har i många fall saknats. En stor del av kompetensutvecklingen upplevs inte som meningsfull och det är svårt att få tid för fortbildning.

Den kompetensutveckling som erbjuds lärare och rektorer måste ta utgångspunkt i deras konkreta vardag i klassrummen. Den måste ge de själva efterfrågar för att kunna utveckla sin undervisning så att fler elever kan nå kunskapsmålen, och den måste ge rektorer det som krävs för att de som pedagogiska ledare ska kunna stötta lärarna.

Under fredagen (14/2) bjuder regeringen därför in fackförbund, arbetsgivare och lärosäten inom ramen för regeringens initiativ ”Samling för fler lärare” för att diskutera hur lärares och rektorers kompetensutveckling kan förbättras. Vi vill införa ett nationellt professionsprogram för lärare och

skolledare, då vi ser att det bland annat behövs:

- Bättre och mer relevant kompetensutveckling. Ett professionsprogram kan ge bättre möjligheter för lärare och rektorer att få inflytande över vilken kompetensutveckling man kan få.
- Bättre förutsättningar för lärare och skolledare att uppdatera sina kunskaper under yrkeslivet och ta del av nya fakta och ny forskning. Ett professionsprogram kan ge bättre möjligheter till kompetensutveckling och fortbildning genom hela yrkeslivet.
- En tydligare nationell struktur för att möjliggöra transparenta karriärvägar och bättre yrkesutveckling. Ett professionsprogram kan ge bättre möjligheter för lärare och skolledare att få utvecklas och växa i yrket, utan att behöva byta arbetsplats.
- Fler lärare. Läraryrkets attraktivitet har ökat de senaste åren. Statliga lärarlönesatsningar har bidragit till höjda löner. Men mer behöver göras för att fler ska vilja arbeta i skolan. Med ett professionsprogram skapas en tydligare struktur för kompetensutveckling och yrkesutveckling som kan bidra till att attraktiviteten ökar och att fler vill läsa en lärarutbildning.

Regeringen tillför därför 20 miljoner kronor 2021 och 30 miljoner kronor från och med 2022 för att kunna införa programmet. Målet är att det ska ge en nationell struktur för att utveckla, erkänna och använda kompetens i förskolan, skolan och vuxenutbildningen. Det ska utgå från tillitsbaserad styrning och ett förtroende för professionen.

På sikt lägger denna satsning på Sveriges lärare och rektorer grunden för bättre undervisning och för att fler elever lär sig mer. Det krävs för att kunskapsresultaten ska kunna fortsätta uppåt och jämlikheten öka. Det skapar ett starkare samhälle.

Anna Ekström
Utbildningsminister (S)

Matilda Ernkrans
Minister för högre utbildning och forskning (S)

Regeringskansliet

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Läroarutbildningen reformeras för en bättre skola

Publicerad 06 december 2019

Matilda Ernkrans, minister för högre utbildning och forskning, debattartikel Dagens Samhälle den 2 december 2019.

Nyckeln till en jämlik kunskapsskola är fler kunniga lärare och fler anställda i skolan som kan avlasta lärarna och stötta eleverna i klassrummet. Bristen på lärare en högt prioriterad fråga för regeringen. Sverige behöver fler kunniga och kompetenta lärare, så eleverna lär sig mer.

En nyckelfråga för att möta lärarbristen och stärka svensk skola är läroarutbildningen. För länge har läroarutbildningen varit en politisk stridsfråga, samtidigt som svensk skola behöver långsiktiga förutsättningar. Nu har vi skapat ett brett samarbete i mitten av svensk politik. Det skapar möjlighet för breda reformer för svensk skola som kan hålla över tid.

I den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna är vi eniga om att läroarutbildningen ska reformeras. Nu verkställer vi punkten genom att två utredare fått i uppdrag att biträda Utbildningsdepartementet i att ta fram förslag på åtgärder för ökad kvalitet i läroarutbildningen, samt åtgärder för att underlätta för fler att bli lärare. De ska bland annat föreslå hur kopplingen mellan teori och praktik kan stärkas och hur fokus på metodiken kan öka. Så att lärarna blir mer förberedda på att axla sitt viktiga pedagogiska ledarskap i skolan.

Det ingår även i uppdraget att föreslå hur längden för kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) kan kortas ner och studietakten höjas. Utredarna ska också föreslå hur möjligheterna att jobba på en skola och studera till lärare parallellt kan förbättras. Alla dessa punkter är viktiga för

att stärka utbildningen och få fler lärare.

Arbetet med att reformera lärarutbildningen kommer komplettera en rad insatser som redan pågår för att öka kvaliteten i lärarutbildningarna och få fler lärare och som nu förstärks genom höstbudgeten. Det handlar bland annat om att fortsätta med övningsskolor där man arbetar metodiskt med studenternas verksamhetsförlagda utbildning, resurser till arbetsintegrerad lärarutbildning som ger människor möjlighet att kombinera studier till lärare med att jobba i skolan. Samt stöd till att skapa fler flexibla utbildningsvägar, för att underlätta för fler att kunna bli behöriga lärare.

Dessutom bygger regeringen ut lärarutbildningarna med nya resurser. Lärarutbildning i hela landet är nödvändig på grund av den stora lärarbrist vi ser. Utbyggnaden har varit möjlig eftersom fler studenter än tidigare har sökt till lärarutbildningarna. Totalt innebär utbyggnaderna av förskolläro- och lärarutbildningarna som regeringen inledde år 2015 och 2017 tillförsel av resurser motsvarande mer än 10 000 utbildningsplatser. Det är en omfattande utbyggnad.

I höstbudgeten föreslår vi för detta cirka 108 miljoner kronor för utbyggnad år 2020, och från 2021 tillförs 162 miljoner kronor. Utöver det satsar regeringen på sommarkurser som gör det möjligt för lärarstudenter att snabbare läsa in en lärarutbildning.

Arbetet för en bättre lärarutbildning lägger grunden för fler kunniga lärare i skolan, höjda kunskapsresultat och ökad studiero. Det är på sikt avgörande för ett starkare samhälle.

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Sverige ska vara en ledande kunskapsnation

Publicerad 07 oktober 2019

Minister för högre utbildning och forskning Matilda Ernkrans, debattartikel/replik, Svenska Dagbladet, den 3 oktober 2019. Mats Ericson menar att det i höstens regeringsförklaring fanns en frånvaro på satsningar på forskning och högre utbildning (SvD Debatt 1/10). Det stämmer inte. Jag vill därför uppmana Ericson att läsa regeringsförklaringen igen då den ger en rad viktiga besked om högre utbildning och forskning. Regeringen fortsätter att investera i högre utbildning och forskning, för det är så vi bygger ett starkare samhälle.

Statsministern deklarerade i regeringsförklaringen att arbetet med en ny forskningsproposition påbörjas. Det är ett mycket stort och viktigt arbete för svensk forskning som kommer ange den forskningspolitiska inriktningen för de kommande åren. Den forskningspolitiska propositionen är regeringens viktigaste verktyg för att stärka det svenska forskningssystemet. Den övergripande inriktningen på arbetet som vi nu påbörjat är att Sverige ska vara en ledande kunskapsnation och att den positionen ska försvaras. Detta genom att den fria forskningen ska värnas samtidigt som forskningspolitiken ska svara mot globala och nationella samhällsutmaningar.

Regeringsförklaringen innehöll även det viktiga beskedet att kunskapslyftet som inleddes 2015 fortsätter. Vilket vi rent konkret levererar på i budgetpropositionen där vi tillför 530 miljoner kronor inklusive studiemedel till högskolan 2020 för utbildningsplatser. Kunskapslyftet kommer därmed totalt innebära resurser om totalt över 2 miljarder kronor sedan reformen inleddes till högskolor och universitet fram till 2021. Därtill föreslår vi även i

budgeten att resursförstärkningen till humaniora och samhällsvetenskap permanentas på 250 miljoner kronor per år.

I regeringsförklaringen lyfts även att steg ska tas för att underlätta rörligheten mellan yrkeshögskola och högskola, att insatser ska göras för att stärka och utveckla distansutbildningen samt att tillgången till utbildningsplatser runt om i landet gör det lättare att studera vidare och bo i hela vårt land. För att också göra det enklare för studenter att hitta bostäder så vill regeringen även att investeringsstödet koncentreras och effektiviseras samt riktas mot studentbostäder och hyresrätter med rimliga hyror i hela landet.

När det gäller lärarutbildningarna som är högskolans största utbildningar så anges tydligt att de ska förbättras. Det står även att möjligheterna att studera till lärare parallellt med arbete i skolan förbättras samt att fler högskoleutbildade ska kunna växla karriär och bli lärare, åtgärder där vi nu tillskjuter medel i höstbudgeten. Allt detta är viktigt i arbetet för att möta lärarbristen.

Sammantaget lämnar regeringsförklaringen därmed en rad besked angående forskning och högre utbildning. Samtidigt sker också ett stort arbete med att hantera övergripande högskolefrågor där vi kommer att återkomma med besked. Vi arbetar med förslag om högskolans styrning och resursfördelning utifrån ett omfattande utredningsförslag och över 150 aktörer inklusive SULF har nu fått inbjudan att till slutet på oktober inkomma med sina synpunkter på vad som behövs gällande den framtida forskningspolitiken. Jag ser fram emot de förslagen.

När det gäller villkoren för lärare och forskare som Ericson också tar upp så har universitets och högskolors ett viktigt ansvar att arbeta för god arbetsmiljö och bra anställningsvillkor. Det krävs för att rekrytera den kompetens som krävs. Jag instämmer i att vi för att främja detta behöver fler trygga anställningar. Det är också något jag kommer arbeta vidare med på nationell nivå, precis som frågan om jämställdhet inom akademien där bland annat alltför få kvinnor idag är professorer. Regeringen investerade i att höja basanslagen med cirka 1,3 miljarder kronor och gjorde ett arbete för att stärka jämställdheten i högskolan under den förra mandatperioden, men jag ser att mer behöver göras.

När det gäller vikten av forskning i samhället så kan jag bara instämma. Greta Thunberg har blivit en hel generations röst när hon kräver att vi lyssnar på forskarna för att möta vår tids största ödesfråga. Hon har rätt. Vi

behöver forskningsbaserad kunskap för att klara klimatomställningen, men vi behöver den också inom en lång rad andra områden. Samtidigt som vi behöver klara att gemensamt stå upp mot populism och faktaresistens.

Jag kommer jag göra allt jag kan för att stärka forskarna i sitt arbete i Sverige.

Investeringar i kunskap bygger ett starkare samhälle.

Matilda Ernkrans (S)

Minister för högre utbildning och forskning

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Kunskapslyftet måste fortsätta

Publicerad 17 september 2019

Minister för högre utbildning och forskning Matilda Ernkrans, debattartikel, Värmlands Folkblad, den 16 september 2019. Tre procent fler har antagits till en utbildning nu när höstterminen startat vid Sveriges universitet och högskolor. Det är positivt, vårt land behöver fler med högskoleutbildning för att möta de stora behoven av välutbildad personal. Men detta kräver också bra förutsättningar för att kunna studera. Därför kommer jag och regeringen gå vidare med en rad reformförslag.

Tiden som student blir för många avgörande för både framtida jobb och livsval. Men att fler studerar vidare är också viktigt för Sverige. Utan investeringar i utbildning sätter vi på sikt Sveriges konkurrenskraft på spel och hela landet letar med ljus och lykta efter utbildad personal. Vi behöver ännu fler kunniga lärare i våra skolor, skickliga sjuksköterskor och kompetenta ingenjörer. Det krävs för att bygga ett starkt samhälle, som ger människor trygghet i vardagen och tilltro till framtiden.

Sverige utmärker sig redan som land med ett starkt studiestödssystem och avgiftsfria studier. Men fortsatt arbete behövs. Nu har vi skapat ett brett samarbete i riksdagen som gör att vi kan fortsätta lösa problem som vi ser.

1. Förutsättningarna att studera ska bli bättre. En central fråga är tillgången till bostäder för studenter. För att öka mängden studentbostäder investerar regeringen nu i åtgärder för att öka tempot i byggandet av studentbostäder och hyresrätter. Bolaget Akademiska hus har även ett särskilt uppdrag att bygga studentbostäder. Det planerar för mer än 11 000 studentbostäder fram till 2021, varav 6 400 i bolagets egen regi, det kommer spela roll. Fler

studenter ska också må bra under studierna. Idag är den psykiska ohälsan alltför utbredd bland studenter. Ett sätt att öka tryggheten för de som har blivit sjuka är att stärka sjukförsäkringen inom studiemedelssystemet och tydliggöra ansvaret för rehabilitering av studerande. Det finns utredningsförslag om detta som nu lämnats och vi jobbar nu vidare med det inom Regeringskansliet. Studenthälsan har också en viktig roll i att preventivt främja studenternas hälsa. Därför har regeringen nu beslutat om att en utredning ska överväga hur bland annat studenthälsan kan bidra till och komplettera primärvårdens uppdrag kring insatser vid lättare psykisk ohälsa.

2. Möjligheten att studera vidare senare i livet ska öka. Det svenska studiestödet är, och ska fortsätta vara, ett av världens mest omfattande studiestödssystem. Men den nya arbetsmarknaden där få människor kommer ha samma yrke hela livet gör att det behövs större möjligheter att kunna bygga på med kunskap och kompetens under hela arbetslivet. En utredare har därför fått i uppdrag att hjälpa Utbildningsdepartementet med att ta fram förslag till åtgärder inom studiemedelssystemet för att underlätta utbildning och omskolning högre upp i åldrarna. Detta kan skapa ökad trygghet på arbetsmarknaden.

3. Det ska gå att utbilda sig i hela landet. Var du bor ska inte vara avgörande för dina möjligheter i livet. Vi behöver också öka takten i arbetet för att möta den utbildningsklyfta vi har i Sverige. Det är fortfarande dubbelt så vanligt att studera vidare om ens föräldrar har högskoleutbildning. Det duger inte när samhället behöver värdefull kompetens. Kunskapslyftet ska därför fortsätta. Tillgången till högre utbildning i hela landet ska öka och möjligheterna till distansutbildning stärkas.

Investeringar i kunskap och kompetens är vägen framåt för ökad trygghet och framtidstro, inte dåliga villkor eller låga löner. Så bygger vi ett starkt samhälle.

Matilda Ernkrans (S)

Minister för högre utbildning och forskning

Regeringskansliet

Debattartikel från Näringsdepartementet, Socialdepartementet,
Utbildningsdepartementet

Hållbar utveckling av vården kräver nya lösningar

Publicerad 10 juni 2019

Debattartikel av Ibrahim Baylan, Matilda Ernkrans och Lena Hallengren. Publicerad i Dagens medicin 10 juni. Sverige ska vara en ledande life science-nation. För att stärka utvecklingen av hälso- och sjukvården och generera ytterligare ekonomiskt välstånd krävs insatser inom flera områden. Vi behöver ta ett helhetsgrepp och arbeta mer långsiktigt. Därför tillsätter regeringen nu en samordnare på heltid och presenterar prioriterade områdena i den kommande life science-strategin.

De senaste åren har regeringen satt fokus på life science. Inom svensk life science-sektor bedrivs världsledande forskning och utveckling av nya mediciner och medicinteknik, i såväl akademi som företag. Den snabba medicinska och tekniska utvecklingen gör att sjukdomar som tidigare varit dödliga i dag kan behandlas eller botas.

AstraZeneca och GE Healthcare är exempel på företag i Sverige som satsar på det snabbt ökande området med så kallade individanpassade biologiska läkemedel, och Permobil med sina elektriska rullstolar och Getinge som till exempel tillverkar hjärt- och lungmaskiner och respiratorer är exempel på viktiga företag inom medicinteknik. Företagen inom life science-sektorn agerar på en global marknad och deras produkter är viktiga för såväl individer som för Sveriges export.

Framstegen inom företag och akademi leder till en bättre tillvaro för patienter och anhöriga. Denna positiva utveckling skapar nya förutsättningar

för hälso- och sjukvården samt omsorgen. Forskning, innovation och utveckling är avgörande för att ta fram nya lösningar som förbättrar hälsan och bidrar till en god livskvalitet. Det måste ske i samverkan mellan näringslivet, myndigheter, hälso- och sjukvården, omsorgen och universitet och högskolor. Vi kan också ännu bättre ta tillvara patienternas kunskap och kompetens, i den mån de vill och kan vara med och driva utvecklingen

Hälsoutmaningen är global, och att ge förutsättningar för en välfungerande life science-sektor som leder en hållbar omställning bidrar till att leva upp till Sveriges åtaganden inom ramen för Agenda 2030.

Förra mandatperioden tillsatte regeringen en nationell samordnare, och vi inrättade ett life science-kontor för att samordna politiken, tydliggöra prioriteringar och vara en länk mellan aktörer i branschen och regeringen. Nu tar regeringen ytterligare steg för att stärka arbetet.

Vi vill skapa rätt förutsättningar för att Sverige ska bli ledande inom life science. Life science-kontoret har i uppdrag att ta fram förslag till en nationell life science-strategi. Under det gångna året har kontoret arbetat aktivt med centrala aktörer och har fått en mängd inspel till strategiarbetet. Här presenterar vi de områden som kommer att prioriteras i den kommande strategin.

1. Partnerskap, samordning och långsiktighet. En ambitionsförklaring enligt den svenska modellen där ansvariga parter samverkar och bidrar.
2. Nyttiggörande av hälso- och vårddata för forskning och innovation. Inom hälso- och sjukvården och omsorgen genereras stora mängder data. Det är information som rätt använd, och med respekt för den personliga integriteten, kan bidra till att utveckla framtidens vård och förebyggande insatser.
3. Policyutveckling och etik. En mer individanpassad vård behöver lagar och regelverk som säkerställer integritet och etiska förhållningssätt och samtidigt ger rätt förutsättningar för utveckling.
4. Integrering av forskning och innovation i vården. Forskning och innovation behöver vara naturliga delar i vårdens och omsorgens verksamheter.
5. Välfärdsteknik i omsorgen. Det krävs utveckling och införande av teknik som stärker brukarens självständighet, skapar trygghet och underlättar nya arbetssätt.
6. Forskning och infrastrukturer. Tillgången till befintlig avancerad teknik ger förutsättningar för att vara ledande inom forskning och innovation. Det är en grundförutsättning för ett ledarskap inom life science.

7. Kompetensförsörjning, talangattraktion och livslångt lärande. Behoven av kompetens i både industri och offentlig sektor måste säkerställas. När allt mer specialiserad kompetens efterfrågas måste vi hitta nya lösningar.
8. Internationell attraktivitet och konkurrenskraft. Det måste vara attraktivt att förlägga life science-verksamhet i Sverige och lätt för nya företag att växa.

Det är vår ambition att en strategi med brett förankrade målsättning ska ge en tydlig riktning för Sveriges ambition att vara en ledande life science-nation. Genomförandet måste ske i samverkan – en gemensam kraftsamling och ett gemensamt ledarskap krävs för att vi ska klara omställningen. Life science kommer fortsätta att vara en viktig prioritering för regeringen.

För att skapa bättre förutsättningar för ett långsiktigt arbete och för att ta fram förslag och underlätta implementering av life science-strategin förstärker regeringen rollen för den nationella life science-samordnaren, Jenni Nordborg. Hon rekryteras nu på heltid under hela mandatperioden för att leda arbetet på life science-kontoret.

Life science-sektorn är viktig för Sverige som kunskapsnation och för vår konkurrenskraft samtidigt som företag och akademi genom forskning och utveckling kan skapa nya lösningar för patienter. Genom strategin kan vi tillsammans med sektorn lägga grunden för fortsatta framsteg. Vi kan skapa mer ekonomiskt välstånd, utveckla sjukvården och förbättra hälsan i befolkningen.

Tillsammans bygger det ett starkare samhälle.

Regeringskansliet

Debattartikel från Näringsdepartementet, Socialdepartementet,
Utbildningsdepartementet, Utrikesdepartementet

Vi behöver agera brett, snabbt och kraftfullt

Publicerad 21 maj 2019

Socialminister Lena Hallengren, minister för högre utbildning och forskning Matilda Ernkrans, landsbygdsminister Jennie Nilsson och biståndsminister Peter Eriksson, debattartikel, Dagens Medicin, den 20 maj 2019. I dag representerar socialminister Lena Hallengren (S) Sverige vid WHO:s världshälsoförsamling i Genève. I samband med det lämnar regeringen flera besked om arbetet mot antibiotikaresistens, skriver fyra ministrar.

Alexander Fleming fick Nobelpriset 1945 för sin upptäckt av penicillinet, som tillsammans med andra antibiotika har räddat miljontals liv.

I sin Nobelföreläsning varnade Fleming samtidigt för att bakterier kunde utveckla resistens. Ändå används mycket antibiotika alldeles för lättvindigt. Stora medicinska framsteg riskerar därför att gå om intet. Redan i dag avlider 33 000 människor per år i Europa på grund av resistenta bakterier.

Vi behöver agera brett, snabbt och kraftfullt. I Sveriges strategi mot antibiotikaresistens är hälso- och sjukvården, djurnäringen, jordbruket, miljösektorn, biståndet och forskningen självskrivna aktörer.

Men bara tillsammans kan vi mota utvecklingen. I dag representerar socialminister Lena Hallengren (S) Sverige vid världshälsoorganisationen WHO:s världshälsoförsamling, WHA, i Genève i Schweiz. I samband med det kan regeringen lämna följande besked:

1. På plats i Genève kommer Sverige tillsammans med Storbritannien att leda ett möte med hälsoministrar från flera länder, däribland Kina, USA, Japan, Zambia, Nederländerna och Norge för att lyfta kampen mot antibiotikaresistensen.

2. Sverige kommer att ställa sig bakom den resolution om antibiotikaresistens som presenteras under WHA. Den 29 april kom den FN-utsedda samordningsgruppen IACG med rekommendationer om hur antibiotikaresistensen ska bekämpas globalt. IACG föreslår bland annat att det bildas en evidenspanel med FN:s klimatpanel som förlaga. Sverige har stöttat IACG:s arbete och vi driver på för att gruppens rapport ska leda till konkreta åtgärder.

3. Sverige är det land i EU som använder minst antibiotika, både till djur och människor, men vi ska göra ännu mer på hemmaplan. Nyligen beslöt regeringen att stödet till Strama höjs till 2,5 miljoner kronor. Tack vare Stramas och andras arbete har Sverige nästan halverat antibiotikaförskrivningen sedan 1990-talet. Vi närmar oss stadigt målet om max 250 recept per 1 000 invånare och år. Det arbetet måste fortsätta med oförminskad styrka.

4. Vi stärker stödet till omvärlden. Under 2019 till 2022 delfinansierar Sida det unika arbete som nätverket React gör för att stödja låginkomstländers kamp mot antibiotikaresistens med 72 miljoner kronor.

5. I Januariavtalet har vi slagit fast att Sverige ska arbeta internationellt för att minska användningen av antibiotika i djurhållningen. Sverige var det första landet i världen som förbjöd användning av antibiotika som tillväxtfrämjare till friska djur. Vi var delaktiga i att samma förbud infördes i hela EU 2006, och till att EU i januari i år skärpte reglerna ytterligare för antibiotikaanvändning till djur. Vi ska dela med oss av vår kunskap och erfarenhet.

6. Regeringen prioriterar forskning om antibiotikaresistens. Sverige är ledande i ett internationellt forskningssamarbete, JPIAMR, som har sitt sekretariat vid svenska Vetenskapsrådet. Sida går in med upp till 35 miljoner kronor 2020 till 2022. I regeringens senaste forskningsproposition aviserades ett tioårigt nationellt forskningsprogram inom området. Regeringen har gett flera myndigheter uppdrag i syfte att främja utveckling av nya antibiotika.

7. Vi fördjupar kunskapen om läkemedel, däribland antibiotika, i miljön. På regeringens uppdrag etablerar nu Läkemedelsverket ett kunskapscentrum om

detta.

Den uppmärksamhet som frågan nu får globalt måste tas tillvara. Vi har allt att vinna, räknat i såväl liv som hälsa och pengar. OECD uppskattar att antibiotikaresistensen kommer att kosta EU och EEA-länderna 1,1 miljarder euro per år fram till 2050.

Alla världens länder, FN och EU med flera institutioner behöver öka sitt engagemang. Sverige ska ta en ledande roll. Regeringen kommer konsekvent att verka här hemma och globalt för värna en av medicinens största framgångar – antibiotika.

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Alla ska kunna studera oavsett ort

Publicerad 07 maj 2019

Minister för högre utbildning och forskning Matilda Ernkrans, debattartikel, Värmlands Folkblad, den 5 maj 2019. I ett starkt samhälle ska det gå att studera på bra utbildningar i hela landet oavsett var du bor, därför investerar regeringen nu i att förbättra kvaliteten på distansutbildningen. Det skriver Matilda Ernkrans (S) och Gunilla Svantorp (S).

Vi vill att alla medborgare ska ta del av vårt gemensamma samhällsbygge. De senaste åren har regeringen pressat tillbaka arbetslösheten, mer än fördubblat satsningarna på klimatomställningen och rustat välfärden för att kunna klara skola, vård och omsorg. Samtidigt finns stora utmaningar kvar att möta.

Nu har vi skapat ett brett samarbete i mitten i riksdagen som håller högerextremismen borta från makten och framför allt: gör att vi kan fortsätta lösa problemen i folks vardag.

För oss är det viktigt att det ska vara möjligt att bo och studera i hela landet. Inte bara i de stora städerna. För att hela Sverige ska leva med allt vad det innebär av näringsliv och offentlig service, så behövs god tillgång till utbildning i hela landet och människor med den utbildning som välfärd och näringsliv efterfrågar.

Ett verktyg för att främja detta är distansutbildning. Att kunna studera på högskolan på distans blir allt viktigare för de som senare i livet vill eller behöver kunna läsa vidare utan att flytta. Digitalisering och ny teknik har också utvecklat distansutbildningen vid våra högskolor de senaste åren samtidigt som studenterna förväntar sig moderna utbildningar.

Vi vill främja en ännu bättre och mer utvecklad distansutbildning som också

tar hänsyn till glesbygdens behov. Därför investerar regeringen nu särskilt för detta i vårbudgeten. Det övergripande målet med satsningen är att utveckla formerna för distansutbildning för att förbättra kvaliteten i utbildningen och göra den mer attraktiv. Det är ett första steg i arbetet med Januariavtalets punkt om att möjligheterna till distansutbildning ska stärkas.

Tillgången till utbildning i hela landet och möjligheter att studera senare i livet blir i längden avgörande för Sveriges framtida konkurrenskraft. Utbildningsnivån är ofta lägre i mindre kommuner samtidigt som det finns stora utmaningar när det gäller kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv. Genom att investera i att utveckla distansutbildningen ytterligare vill vi nu skapa bättre förutsättningar för att möta de nutida och framtida kompetensbehoven.

Det måste vara möjligt för personer utanför orter med yrkeshögskole- och högskoleutbildning att få möjlighet att utveckla sina kunskaper ytterligare utan att behöva flytta. Denna punktinsats för att stärka distansutbildningen blir viktig för att främja detta.

Hela Sverige ska inte bara kunna leva, det ska kunna växa. Det skapar ett starkt samhälle.

Matilda Ernkrans, minister för högre utbildning och forskning (S)

Gunilla Svantorp, ordförande Utbildningsutskottet (S) och riksdagsledamot från Värmlands län

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

Nu reformerar vi lärarutbildningen

Publicerad 24 april 2019

Minister för högre utbildning och forskning Matilda Ernkrans, debattartikel, Dagens Samhälle, den 24 april 2019. Det är av stor vikt att lärarutbildningen håller hög kvalitet. Vi ser tydliga behov av förbättringar och börjar nu arbetet med att reformera utbildningen utifrån Januariavtalet, skriver Matilda Ernkrans (S).

Vi vet att det är i skolan vi lägger grunden för ett starkt samhälle. Vi vet också att nyckeln till en bättre skola är fler behöriga lärare och fler anställda som kan avlasta lärarna och stötta eleverna i klassrummet. Bristen på lärare är en högt prioriterad fråga för mig och regeringen.

Lärarutbildningen har alltför länge varit en politisk stridsfråga samtidigt som svensk skola behöver långsiktiga förutsättningar. Nu har vi skapat ett brett samarbete i mitten av svensk politik. Det gör att vi kan skapa breda reformer för svensk skola. För ökad trygghet och studiero. För fler kunniga lärare. För höjda kunskapsresultat. För ett starkare läraryrke och en bättre lärarutbildning. Det är bra för Sverige.

En avgörande faktor för höjda kunskapsresultat i skolan är att lärarutbildningarna håller hög kvalitet. Just därför är det bra och efterlängtat att den lärarutbildning som infördes av den tidigare moderatledda regeringen nu utvärderas nationellt av myndigheten Universitetskanslersämbetet. Förra veckan fick vi de första resultaten. Sammanlagt har 67 utbildningar granskats. Av dessa får 35 hög kvalitet och 32 ifrågasatt kvalitet.

Det är viktigt att lärosäten som har utbildningar där kvaliteten har ifrågasatts vidtar kraftfulla och tydliga åtgärder för att komma till rätta med de brister som identifierats. Jag förväntar mig att det arbetet prioriteras högt av lärosätenas ledningar.

Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna är eniga om en reformering av lärarutbildningen. Kraven på utbildningen ska skärpas och intagningskraven höjas. Fler lärarledda timmar ska införas, kopplingen mellan teori och praktik ska stärkas och det ska vara mer fokus på metodiken. Förutsättningarna för akademiker att välja läraryrket ska också underlättas.

Längden för Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) ska kortas ner och studietakten ska höjas. Möjligheterna att jobba på en skola och studera till lärare parallellt ska förbättras. Sex- och samlevnadsundervisning ska vara en obligatorisk del av lärarutbildningen liksom kunskaper om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Vi ska leverera på Januariavtalet. Arbetet är påbörjat och jag kommer att återkomma med en rad konkreta förslag på hur vi tar oss an denna reformering.

Barn och elever förtjänar att få möta behöriga lärare som kan förmedla kunskap och skapa trygghet och studiero. Så lägger vi grunden för ett starkt samhälle och en jämlik kunskapsskola.

Matilda Ernkrans
minister för högre utbildning och forskning (S)

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

”Jag jobbar hårt för att stoppa allt fusk på dagens prov”

Publicerad 08 april 2019 Uppdaterad 11 april 2019

(Ny version) Minister för högre utbildning och forskning Matilda Ernkrans, debattartikel, SVT Opinion, den 6 april 2019. ”De som fuskar på högskoleprovet fuskar inte bara på ett prov – de stjälar någon annans plats på en utbildning och någon annans chans till en bättre framtid”, skriver Matilda Ernkrans (S).

Idag går startskottet för högskoleprovet på 120 orter i Sverige. 67 590 personer sätter sig ner i skolbänkarna och skriver provet för att öka sina chanser att läsa vidare.

Fler chanser att studera vidare ska finnas för människor i ett starkt samhälle. Men det får aldrig ske genom att bryta mot reglerna. Därför kommer jag arbeta hårt för att stoppa allt fusk på provet.

Högskoleprovet är inte som vilket annat prov som helst. Det är lite av en jämlikhetsreform som ger en andra chans till högre utbildning.

Sedan 1977 har högskoleprovet ökat möjligheten för många att komma in på högskoleutbildningar.

Men på senare år har vi sett att fusket på högskoleprovet blivit allt mer organiserat. Som fenomen är det här oerhört allvarligt. De som fuskar tar ifrån andra människor möjlighet att studera på attraktiva utbildningar.

Regeringen har därför gjort det olagligt att fuska på högskoleprovet. Den som fuskar på provet kan nu dömas för osann försäkran och till böter eller upp till sex månaders fängelse. Detta har gett effekt.

I höstas åtalades tre män som huvudpersoner bakom en så kallad fuskliga. De är misstänkta för att genom avancerad teknik ha hjälpt folk att fuska. Och de misstänkta fuskarna tros ha varit flera hundra under de år som ligan ska ha verkat.

Som minister för högre utbildning och forskning ser jag väldigt allvarligt på det här. Hela poängen med högskoleprovet är att man ska ha en andra chans att komma in på en högre utbildning genom att visa att man har det som krävs för högre utbildning.

Fusket är därför ett allvarligt angrepp på hela antagningssystemet till våra högskolor och universitet.

De som fuskar på högskoleprovet fuskar inte bara på ett prov – de stjälar någon annans plats på en utbildning och någon annans chans till en bättre framtid. Om vi inte helt får bukt på de här problemen måste vi se över om vi ens kan ha kvar högskoleprovet.

Det är av hög prioritet och just nu pågår en utredning om hur nya åtgärder ska sättas in. Jag ser fram emot förslagen.

Ingen ska behöva förlora sin högskoleplats till någon annan som har fuskat sig in på högskolan. I ett starkt samhälle ska man känna tilltro till framtiden.

Man ska vara trygg med att samhället håller ihop och att alla, oavsett var i landet man bor eller hur tjock plånbok ens föräldrar har, ska ha lika förutsättningar för en bra framtid.

Matilda Ernkrans (S)

Minister för högre utbildning och forskning

Regeringskansliet

Debattartikel från Utbildningsdepartementet

”Förslag om högskolan måste analyseras noga”

Publicerad 06 februari 2019

Minister för högre utbildning och forskning Matilda Ernkrans, debattartikel/replik, Svenska Dagbladet, den 5 februari 2019.

Universitet och högskolor ska ha bra förutsättningar att bedriva framstående forskning, utbildning av hög kvalitet och bidra till en stark kompetensförsörjning. Det är nödvändigt för högskolan, men också för hela vårt samhälle. Därför är frågorna som Sveriges förenade studentkårer och Sveriges universitetslärare och forskare lyfter viktiga (SvD Debatt 2/2).

Jag välkomnar en debatt om universitet och högskolors samhällsroll och styrning. Som artikelförfattarna skriver är det viktigt att högskolor och universitet ges bra förutsättningar att klara av sina uppdrag. Högskolan är en bärande stomme i vårt samhälle. Sett till antalet anställda är det den största statliga sektorn, den omsätter 70 miljarder kronor och det finns 400 000 studenter på hel- och deltid. Mycket av svensk forskning är världsledande och den lägger grunden till vår innovationskraft och genererar viktiga genombrott. Hur universitet och högskolor styrs har också stor påverkan på kompetensförsörjningen, och i dag är svensk skola och sjukvård i mycket stora behov av välutbildad personal, samtidigt som näringslivet jagar efter rätt kompetens.

Utifrån januariavtalet och regeringsförklaringen ser jag fram emot ett omfattande arbete för att göra högre utbildning mer tillgänglig i hela landet, öka möjligheterna till omställning, och stärka kompetensförsörjningen samt värna den fria forskningen och forma en forskningspolitik som möter våra globala och nationella samhällsutmaningar. I det arbetet blir styrningen och fördelningen av resurser viktiga verktyg.

Dagens styrning av universitet och högskolor har fungerat väl över tid, men systemet som används är nu snart över ett kvarts sekel gammalt. Världen har förändrats. Digitalisering och globalisering ger både nya utmaningar och möjligheter, samtidigt som vi ser att arbetsmarknaden utvecklas snabbt och kompetensbehoven ökar.

Därför tillsattes Styr- och resursutredningen vars slutsatser artikelförfattarna lyfter fram som viktiga. Den fick i uppdrag att ta ett helhetsgrepp och föreslå en ny styrning av högskolan, med målet att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation. Nu har jag tagit emot resultatet i form av ett gediget betänkande på över 450 sidor om ett nytt ramverk. Bland annat finns förslag om hur forskning och utbildning kan föras närmre varandra, hur långsiktighet i styrningen kan främjas och hur den akademiska friheten kan garanteras. Dessutom finns en rad intressanta förslag om hur kompetensförsörjningen till välfärden kan förbättras och tillgången till utbildning garanteras i hela landet.

Utredningens betänkande har varit efterlängtat av många och den blir ett viktigt underlag för mitt arbete. Men nu behöver förslagen analyseras mycket noga. Ska vi ändra ett system som gällt i nära 25 år gäller det att tänka till noga. Det är därför bra att Sveriges förenade studentkårer och Sveriges universitetslärare och forskare lyfter dessa frågor. Jag hoppas att diskussionen om utredningens förslag kommer fortsätta och engagera många.

Mitt mål är att stärka Sverige som ledande kunskapsnation. Utbildning och forskning är verksamheter som behöver långsiktiga förutsättningar. Våra universitet och högskolor ska kunna axla sitt stora samhällsansvar på bästa sätt, och erbjuda utbildning och forskning i hela landet av högsta kvalitet. Samt säkra en stark välfärd och möta behoven av utbildad personal i hela landet.

Matilda Ernkrans (S)
Minister för högre utbildning och forskning